

Antanas Tyla

Lietuvos
Didžiosios
Kunigaikštystės
iždas
per
dvidešimtmetį
karą
(1648-1667)

Mokslo ir enciklopedijų leidybos centras
Vilnius 2010

Turinys

Santrumpos / 8

Įvadas / 9

Istoriografija / 10

Šaltiniai / 17

Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės išdas Bogdano
Chmelnyckio sukilimo pradžioje / 21

Politinė LDK padėtis 1648–1649 m. / 21

Vilniaus pasitarimas ir LDK gynyba / 24

Lietuvos seimelių pozicijos atspindžiai konvokaciniame seime / 33

LDK karinis pasirengimas / 38

LDK įsitraukimas į karą su kazokais / 41

LDK interesai elekciniam 1648 m. seime / 45

Lietuvos sesijos / 48

Lietuvos išdo įplaukos / 51

Lietuvos santykiai su kazokais po elekcinio seimo / 56

Jono Kazimiero vainikavimas / 60

LDK apsaugos reikalai karūnaciniame seime / 63

Karūnacinio seimo eiga / 67

Mokesčių surinkimo rezultatai ir išlaidos / 71

Lietuvos kariuomenės karo veiksmai 1649 m. pavasarį ir vasarą / 75

Zborovo taikos reikšmė LDK saugumui / 87

Mokesčių sistemos pakeitimas / 91

Iždo reikalai eiliniame 1649–1650 m. seime / 91

Padūmės mokesčio įvedimas / 94

Dūmų surašymas ir jo pasekmės / 96

Padūmės ir valakinio mokesčio sambūvis / 100

Naujos mokesčių sistemos pasekmės / 102

Padūmės įplaukos į iždą 1650 m. / 107

Vilniaus karo komisija ir išdo įplaukų realizavimas / 109

1650 m. pabaigos seimo programa / 113

Pavietų seimelių pozicija / 114

- Iždo ir mokesčių reikalai 1650 m. pabaigos seime / 116
Iždo įplaukos po seimo / 117
LDK iždo išlaidos 1651–1652 m. / 122
Minsko karo komisija 1651 m. / 123
1652 m. vasaros seime uždėtų mokesčių įplaukos / 125
1653 m. seimo nutarimas dėl naujų mokesčių / 133
Vilniaus karo komisija 1653 m. / 144
Iždo negalavimai ir 1654 m. seimo nutarimai / 147
Reliaciniai seimeliai / 153
Gardino pasitarimas / 156
Mokesčių įplaukos / 156
Minsko karo komisija 1654 m. / 159
Lietuvos iždo reikalai 1655 m. seime / 159
Švedijos karo administracijos rinkti mokesčiai / 164
- Lėšų kaupimas gynybai seimų nebuvimo metu
ir 1658–1659 m. / 171
Aukštaitijos pavių ir Žemaitijos konfederacija / 171
Mokesčių rinkimas 1657 m. / 176
Lietuvos Kameneco pasitarimas / 177
1658 m. seimo pastangos padidinti iždo įplaukas.
Konvokacija Varšuvoje / 179
Seimo nutarimai ir konstitucija / 185
Verkių mūšis ir iždo administravimo problemos / 187
1658 m. seimo uždėtų mokesčių įplaukos / 196
1659 m. seimas ir iždo reikalai / 201
- Lietuvos išlaisvinimo ir mokesčius mokančio
arealo plėtra / 219
Karinės iniciatyvos perėmimas po Olyvos taikos / 219
Lenkijos karinė parama / 223
Iždo papildymas be seimo uždėtais mokesčiais / 224
Krašto apsaugos ir gynybos reikalų programa 1661 m. seime / 225
Lietuvos senatorių ir seimo atstovų deklaracija / 233
1661 m. seimo LDK konstitucija / 236
Lietuvos bajorijos karinė parama ir jos rezultatai / 237
Seime uždėtų mokesčių rinkimas / 245
1662 m. seimas: pagalvė keičia padūmę / 247
Žemaitijos ir kitų pavių savanoriški mokesčiai / 258
Iždo įplaukų 1662–1663 m. struktūra / 260

- Vilniaus karo komisija 1662 m. / 262
Lėšų kariuomenei atsilyginti paieškos / 268
Varinių šilingų emisija / 270
- Lietuvos išdas bevašių seimų metu / 273
Lietuvos biudžeto apmatai 1665 m. / 279
Lietuvos konvokacija Gardine / 280
Instrukcija prieškonvokaciniams seimeliams / 282
Konvokacijos posėdžiai Bialoje / 286
Konvokacijos Gardine dalyviai, posėdžiai ir nutarimas / 287
Konvokacijos uždėtų mokesčių rinkimo rezultatai / 292
Iždo išlaidos / 300
Lietuvos karinė pagalba valdovui prieš opoziciją / 303
Suardyti 1666 m. seimai. Pirmasis 1666 m. seimas / 304
Naujas nesėkmingas 1666 m. seimas / 310
Iždo įplaukos suardytų seimų laikotarpiu / 316
Sėkmingas 1667 m. kovo 7–balandžio 18 d. seimas ir jo programa / 317
Lietuvos didžiojo išdininko parengtas biudžeto projektas / 318
Paviėtų instrukcijos pasiuntiniams / 321
Iždo patikrinimo komisija seime / 323
Lietuvos sesijos / 325
Naujas dūmų surašymas 1667 m. / 327
Mokesčių įplaukos / 333
Vilniaus karo komisijos uždaviniai, veikla ir rezultatai / 343
LDK žemės iždo įplaukų realizavimas / 352
- Lietuvos išdas ir jo veiklos per dvidešimtmetį
karą rezultatai / 357
- The Treasury of the Grand Duchy of Lithuania
During Twenty Years of War (1648–1667)
Summary / 366
- Spausdinti šaltiniai / 370
Literatūra / 372
Priedai / 379
Lentelių sąrašas / 379
Schemų sąrašas / 381
Asmenvardžių rodyklė / 382
Vietovardžių rodyklė / 391